

**L. Coelii Lactantii Firmiani, diuinarum institutionum,
aduersus gentes, de falsa religione liber primus**

Lactantius, Lucius Caecilius Firmianus

[Köln], [1518]

VD16 ZV 9338

Quod stoici fide[m] historiarum, & poetarum figmenta inani physica
ratione peruertunt, & quæ miseræ, & turpitudines de Dijs referantur. Cap.
XVII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-71332](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-71332)

alter infirmior est. Robustiores enim mares sunt, foemine imbecilliores. Imbecillitas autem non cadit in Deum, ergo nec foemineus sexus. Huic addit superioris argumenti extrema illa conclusio, ut dii non sint, quoniam in diis & foeminae sunt.

Quod stoici fide historiarum, & poetarum figmenta inani physica ratione peruertunt, & quae miseriae, & turpitudines de Dijs referantur. Cap. XVII.

o B has rationes stoici alio uersus Deos interpretantur. Et quia non praudent quid sit in uero, conantur eos cum reru naturalium ratione coniungere, quos Cice. secutus de dijs, ac religionibus eorum hanc sententiam tulit. Videtis ne igitur, ut a physicis rebus bene, atque utiliter inuentis tracta sit ad comentitios, ac fictos Deos: quae res genuit falsas opiniones, erroresque turbulentos, superstitiones pene aniles, & formae enim deorum nobis & aetates, & uestitus, ornatusque noti sunt. Genera praeterea, coniugia, cognationes omnes, omniaque tractata ad similitudinem imbecillitatis humanae. Quid planius, quod uerius dici potest: Romae philosophiae princeps, & amplissimo sacerdotio praeditus, commentitios, ac fictos Deos redarguit, quorum cultus superstitiones pene aniles esse testatur, falsis opinionibus, erroribusque turbulentis implicatos homines esse queritur. Nam totus liber tertius de natura deorum in omnes funditus religiones euertit, ac delet. Quid ergo a nobis expectatur amplius: Num eloquentia superare possumus Ciceronem: minime id quidem, sed fiducia illi defuit ignorantia ueritatem. quod ipse simpliciter in eodem opere confitetur. Ait enim

F ij

eribus i^{in illa infatu et passim} Cypro fuit, uti uulgo corpore quaestum faceret.
 Quod iccirco imperauit, ne sola praeter alias mulieres im-
 pudica, & uirorum appetens uideretur. Etiam ne habet
 haec aliquid numinis? cuius plura numerantur adulteria,
 q̄ partus. Sed ne illae quidem uirgines illibatam castitate
 seruare potuerunt. Vnde enī putemus Erichthoniū esse
 natum? An ex terra, ut poetae uideri uolūt, at res ipsa cla-
 mat. Nam cum Vulcanus dijs arma fecisset, eiq̄ Iupiter
 optionem dedisset praemij, quod uellet postulandi, iuras-
 setq̄ (ut solebat) per infernā paludem, se nihil negaturū,
 tum faber claudus Mineruā nuptias postulauit. Hic Iupi-
 ter optimus maximus tāta religione cōstrictus, abnuere
 non potuit, Mineruam tamen monuit repugnare, pudici-
 tiamq̄ defendere, tū in illa colluctatione Vulcanū in ter-
 ram pfudisse aiūt semē, unde sit Erichthonius natus. Idq̄

illi nomen ipositum ^{απο τῆς ἐπίδοσ καὶ χθονός}, id est ex cer-
 tamine, atq̄ humo. Cur igitur uirgo eum puerum cū dra-
 cone conclusum, & obsignatū tribus uirginibus Cecro-
 pidis cōmendauit? euidēs (ut opior) incestū, qd nullo mō
 possit colorari. Altera cū pene amatorē suum pdidisset, q̄
 erat turbatis distractus equis, praestantissimū medicū Aescu-
 lapium curando iuueni aduocauit, eumq̄ sanatum

Secretis alma recondit

Sedibus, & nymphæ Egeria, nemoriq̄ relegat,
 Solus ubi in syluis Italis ignobilis æuum
 Exigeret, uersq̄ ubi nomine Virbius esset.

Quid sibi uult hac tam diligens, tam sollicita curatio? qd
 secretae sedes? quid relegatio uel tam longe, uel ad mulie-

*Erichthonius filius
 fuit uulcani et terra
 q̄ palles respalia mpla
 filiamus q̄ p̄p̄t regis
 affertis q̄ q̄ fca
 p̄tuo q̄ p̄d̄t hōm
 nise fūgt̄*

*Cypridius filius d̄ h̄ f̄ i
 q̄ p̄p̄t f̄ q̄ p̄
 f̄ s̄ n̄ ueneta h̄ s̄ m̄
 p̄ d̄ p̄ l̄ t̄ ō n̄ uō p̄ s̄ t̄
 p̄ s̄ p̄ s̄ ō ā m̄ s̄ ā m̄ p̄ ā p̄ s̄
 q̄ s̄ f̄ ū n̄ q̄ ā s̄ ī p̄ ō s̄
 m̄ s̄ uō l̄ ū s̄ t̄ ē t̄ h̄
 m̄ s̄ uō p̄ d̄ ū l̄ ḡ ū s̄
 p̄ ā t̄ ē s̄ ū d̄ ā ḡ ō ū d̄ d̄ ē
 m̄ ā c̄ ī n̄ ē ū t̄ f̄ ī l̄ ī ū ō p̄ i
 d̄ ē ā t̄ ē ā n̄ ā r̄ ē t̄ ē t̄ h̄ ī p̄ o
 s̄ ī ḡ ū s̄ ē t̄ p̄ ō n̄ ē ū
 t̄ ā m̄ ā s̄ ē ḡ ā ū s̄ p̄ s̄ o
 r̄ ā s̄ ē ū s̄ ī r̄ ē q̄ s̄ ē q̄ s̄ h̄ ē
 ī ḡ ā l̄ ē n̄ s̄ p̄ ā p̄ r̄ ī t̄ ī p̄ ū s̄ s̄ ī ū s̄
 h̄ l̄ ē ō ē ū ē d̄ ē ḡ ī t̄ h̄ ī p̄ ō l̄ ī ū d̄
 m̄ ī s̄ t̄ ē s̄ ō d̄ ē s̄ t̄ r̄ ī ū s̄
 s̄ ō ḡ ā d̄ ū ā n̄ ē t̄ q̄ h̄ ī p̄ o
 l̄ ī ū ā m̄ ā b̄ ā t̄, ū ī t̄ ē d̄
 r̄ ē s̄ ī s̄ t̄ ī ū t̄ ē ū l̄ t̄ ī ā n̄ ā
 ū ī ā s̄ ī ū s̄ m̄ ū n̄ d̄ ē t̄ ī ḡ
 f̄ ā s̄ ī n̄ s̄ ī b̄ ū s̄*

DE FALSA RELI.

rem, uel in consuetudinem: qd deinde hominis commutatio: Postremo qd equor: ta ptinax abominatio: Quid significat hæc oia nisi consciam stupri: & amorē minie uirginalem. Erat plane, cur tm laborem pro tam fideli iuvene suscepit, quia amanti nouerca obsequium pernegaret.

¶ Quomodo refellatur ij, qui Deos esse factos ex hominibus mentiantur. Cap. XVIII.

¶ Hoc in loco refellendi sunt etiam ij, qui deos ex hominibus esse factos, non tantum fatentur, sed, ut eos laudent, etiam gloriantur, aut uirtutis gratia, ut Herculem, aut munerum, ut Cererem ac Liberum, aut artium repertarum, ut Aesculapiū, uel Mineruam. Hæc uero q; inepta sint, quaq; nõ digna, propter quæ homines inexpiabili se scelere continent, hostesq; Deo uero fiant, q̄ contempto mortuorū sacra suscipiant, ex singulis rebus ostendā. Virtutem eē dicūt, quæ hominē tollat in cœlum, nõ illam, de qua philosophi dixerunt, quæ posita est in bonis animi, sed hanc corporalem, q̄ dicit fortitudo, quæ qm præcipua in Hercule fuit, immortalitē meruisse creditur. Quis tam stulte ineptus est, ut corporis uires diuinum, uel etiam humanū bonū iudicet, cū sint & maiores pecudibus attributæ, & uno morbo saepe frangant, uel ipsa senectute minuant & corruant: Itaq; idē, cum ille deformari ulceribus toros suos cerneret, nec sanari se uoluit, nec senē fieri, neq; se ipso minor, aut deformior uideretur. Hunc ergo, qui uiuum seipsum combusserat, ascendisse in cœlum putauerūt, eaq; ipsa, quæ stultissime admirati sunt, simulachris,

*Quis q̄ fuisse in uis Deum p̄cipue
fuit fuisse libe
Ceterum fuisse in uis
non uis fuisse
na fuit pallas artu
philosophi dixerunt
ostendit bona: Co
na aq; h̄c uirtutis
uirtutis in stultis
p̄cipue in stultis
p̄cipue in stultis
p̄cipue in stultis*